

Medlemsinformation

oktober 2014

Föreningen **STOPP** –
mot kränkande särbehandling i arbetslivet

Vid Föreningen STOPP:s årsmöte berättade Börje Eriksson om sin bok, *Bakom leendet*, som kommer ut på Carlsson förlag i höst och föreningens ordförande Eva Jorendal delade ut ett pris till Lovisa Persson att dela med sin familj, för sin insats mot kränkande särbehandling i arbetslivet. Bilderna är tagna av Eva Jorendal och Inger Berg.

Ny styrelse: Eva Jorendal, ordförande, Sodabe Irani, Ted Bondefalk, Aini Thornéus, Marie-Louise Winblad och Erik Johansson, ledamöter, Ingrid Bergman, Maria Lindblad och Lars Carlsson, suppleanter

Årsmötet 2014

Föreningen STOPP:s årsmöte 2014 ägde rum söndagen den 27 april kl 12-16 på ABF-huset, Sveavägen 41 i Stockholm. Mötet var trevligt och välbesökt. Flera medlemmar ville gärna komma in i styrelsen. Majvor Hedlöf, valberedare, hade ordnat god fika. Det rådde mycket god stämning på mötet. Medlemmen Börje Eriksson presenterade sin nya bok Bakom leendet. Det blev många väl behövda frågor, svar och diskussioner kring fenomenet mobbning på arbetsplatser men tiden räckte tyvärr inte. Föreningens årliga pris gick till familjen Lundqvist Persson för värdefullt bidrag till kampen mot kränkande särbehandling i arbetslivet. Lars Perssons äldsta dotter tog personligen emot priset. En journalist närvarade också. För den som vill läsa om Lars Perssons öde finns det många länkar på föreningens hemsida. Efter mötets avslut gick de allra flesta mötesdeltagarna inklusive journalisten till en trevlig restaurang på Sveavägen och var tillsammans i timmar. Efteråt promenerade Sodabe, Inger och Börje på Stockholms gator och besökte flera sevärdheter tills det var dags för Börje och Inger att åka tåg till sina hemstäder.

Styrelsen ser fram emot ännu ett givande år.

Sodabe Irani, mötesordförande

Årsmötesdeltagare lyssnar på Börje Eriksson.

Seminariet i Göteborg

Den 18 maj var det dags för det av Föreningarna STOPP och SLUSSA vänner arrangerade seminariet Arbetsgivarens ansvar att förebygga mobbning, på Handelshögskolan i Göteborg.

Föreningsmedlemmar, forskare, politiker, fackrepresentanter, småföretagare, anställda m.fl. deltog.

Aran Wehby inledde med sin rapplåt, Tänk Om, som handlar om en 15-årig flicka som förlorat sin mamma i cancer och dessutom blir mobbad i skolan, vilket gör att hon måste skada sig själv för att stå ut med sin inre smärta: "Lär dig att inte döma, utan att först lära känna."

Sara Stendahl, forskare vid juridiska institutionen på Handelshögskolan föreläste sedan om sin rapport, De mobbade och rättvisan – När kränkande särbehandling blir en arbetsskada – en analys

av domar från kammarrätterna 2005-2012. I den beskriver hon att kammarrätterna i en stor

STOPP- medlemmarna Maria Werme och Safet Durakovic i samspråk med Sara Stendahl efter seminariet i Göteborg

majoritet av fallen dömer som Försäkringskassan har gjort, alltså att personen i fråga inte har rätt till livränta för arbetskada. Försäkringskassans hänvisning till undantagsbestämmelsen i socialförsäkringsbalken om att vantrivsel på arbetet inte berättigar till livränta och till att det kan finnas andra orsaker än arbetet till psykiska besvär accepteras för det mesta av kammarrätterna. Vidare skriver hon att man skulle önska att domstolarna valde att ställa högre krav på försäkringskassan att utreda fallen till gagn för den enskilde. Förövrigt konstaterar hon att de flesta mål angående rätt till livränta i kammarrätterna gäller anställda i offentlig sektor, i synnerhet i skolan och att de flesta är kvinnor. Är man man i privat sektor har man trots det lättare att få rätt i mål gällande kränkande särbehandling i arbetslivet, skriver hon. Sara fick inspiration till denna studie av att läsa Maciej Zarembas artikelserie i DN 2010, Mobbarna och rättvisan. Maciej Zaremba hade i sin tur fått mycket av sin information från antimobbingsföreningarna STOPP, SLUSSA, m.fl. och den första artikeln i serien handlade om STOPP-medlemmen Safet Durakovic, som också deltog i seminariet.

Efter ett matigt fika fick vi lyssna till Peter Andersson, forskare vid samma institution som Sara, tala om sin avhandling, Vidta alla åtgärder som behövs – En rättsvetenskaplig studie av arbetsgivarens ansvar att förebygga stressrelaterad ohälsa och uppnå en god psykosocial arbetsmiljö. I avhandlingen redogör Peter bl.a. för en modell som förklarar vad stress är och hur stress uppkommer. Enligt modellen uppstår den allra starkaste stressen när man har höga krav på sig och samtidigt litet handlingsutrymme. Avhandlingen efterlyser en tydligare föreskrift från Arbetsmiljöverket om vad det innebär att vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga stress i arbetslivet. De fysiska arbetsvillkoren är mycket tydligt reglerade men inte de psykiska. Två talande exempel nämns för att illustrera. Det ena exemplet är ett sopkörningsföretag som skulle få betala vite om det inte såg till att sopkörarna inte behövde backa med skymd sikt. Det andra exemplet är ett skyddsombud på en skola som anmälde till skolverket att en bildlärare på skolan hade 500 betyg att sätta under ett år och att

flera andra lärare också led av hög stress. Detta ledde inte till någon åtgärd från Arbetsmiljöverkets sida.

I den efterföljande diskussionen med politikerna och en representant från fackförbundet Vision, som har lagt ett eget förslag om lagstiftning mot kränkande särbehandling i arbetslivet, var det mest uppseendeväckande att representanten från moderaterna sa att moderaterna är för att juridiskt ombud ska vara gratis att anlita oavsett typ av process. Jag undrar om det verkligen stämmer. Det låter lite för bra för att vara sant.

Eva Jorendal

Almedalsveckan

Några från STOPP och SLUSSA deltog i tre intensiva dagar av Almedalsveckan. Vi delade ut information om SLUSSA och våra broschyrer om sjukförsäkring, Fas 3 och personlig assistans och vuxenmobbing. Nätverkade med personer och organisationer. Filmade intressanta och lärorika seminarier. Det var bland mycket annat många samtal och debatter, korta utfrågningar av bl a Mona Sahlin och socialförsäkringsministern Ulf Kristersson.

Vi kunde notera att mycket få av de över 3 000 seminarierna handlade om de utsatta grupper som vi arbetar särskilt för. Vid ett seminarium om den sk "Rehabiliteringskedjan" förklarade Fk-direktören att man inte får använda ordet "utförsäkring" eftersom det oroar människor, det ska kallas "omförsäkring". Kjell Rautio från LO fick med skärpa förklara att det är visst är utförsäkring från sjukförsäkringen det handlar om, att det inte är någon garanti att man kan återgå till sjukförsäkringen efter tre månaders utförsäkring. Man måste dessutom vara beredd på att vara helt utan ersättning i veckor och månader under den tid ansökan om att få återgå till sjukförsäkringen prövas av Fk. Den som överklagar avslag kan tvingas vara utan ersättning i årtal, vilket förstås är absurt.

Af:s chef för Arbetslivsinriktad rehabilitering sa att 30 % av alla utförsäkrade är i arbete - men utan att tala om att detta handlar om de 30 % som utförsäkrats på deltid och som har kvar sin deltidsanställning. Kjell Rautio informerade också om att det är bara 2 % av de utförsäkrade som har återgått till en inte subventionerad anställning.

Det är inte bra om de högsta cheferna på våra myndigheter får i uppdrag att på detta sätt sprida desinformation för att "lugna massorna"...

Maria Werme

Temadag i Norrköping

Den 18 september hade Arbets- och miljömedicin, Universitetssjukhuset i Linköping bjudit in till en temadag i Norrköping med rubriken Mobbing i arbetslivet – hur ska det hanteras och hur genomförs en tillförlitlig utredning? Jag, vår medlem Börje Eriksson och Organisation mot mobbnings sekreterare Anita Wallstedt deltog. Huvudtalare var den världsledande professorn i arbets- och organisationspsykologi vid universitetet i Bergen, Ståle Einarsen. Han beskrev en metod som han och juristen och arbetsmiljörättsspecialisten Harald Pedersen har utarbetat som de kallar faktaundersökelse, där de betonar självklarheter, i en rättsstat, som att anklagelser inte får vara anonyma och att den som anklagas för något har rätt att ge sin syn på saken. Bland deltagarna fanns representanter från Arbetsmiljöverket och Ståle klargjorde att han ansåg det vara synd och skam att det svenska Arbetsmiljöverket väljer att inte gå in i enskilda fall. Förmodligen gör de detta val bl.a. pga. resursbrist, för en av dem såg intresserad ut när Ståle sa att det norska Arbeidstilsynet kan ålägga en arbetsgivare att bekosta en faktaundersökelse. Arbetsmiljöverkets representanter ville dock framhålla att den svenska lagstiftningen är förbyggande och inte inriktad på ansvarsutkrävande.

STOPP-medlemmen Börje Eriksson i samspråk med Ståle Einarsen under seminariet i Norrköping

Psykologen Stefan Blomberg vid Arbets- och miljömedicin i Linköping gjorde en presentation av hur de arbetar. Personer som är skadade och anser att detta beror på arbetsplatsmobbing de utsatts för remitteras dit från primärvården eller specialistvården för utredning. Får man ingen remiss kan man skriva en egenremiss, men det är inte säkert att denna accepteras. Utredningen går till så att patienten skriftligt lämnar sin redogörelse för vad som hänt. Sedan tar Blomberg och hans kollega, som är läkare, kontakt med personer vid arbetsplatsen, som den drabbade har godkänt, helst från arbetsgivarsidan, men även bland arbetskamrater, fack och/eller företagshälsovård som kan bekräfta berättelsen. Utredningen kan sedan användas som underlag när försäkringskassan ska fatta beslut om huruvida besvären ska godkännas som arbetsskada eller ej. Norrköpings tidningar uppmärksammade ett fall i våras där en utredning gjord vid Arbets- och miljömedicin i Linköping visade att Norrköpings kommun bar ansvaret för att en av kommunens anställda mobbats under en

tioårsperiod. Förövrigt är Stefan Blomberg en av de svenskar förutom jag själv som är medlem i den internationella föreningen om mobbning och trakasserier i arbetslivet, IAWBH, som Ståle Einarsen sitter i styrelsen för.

Eva Jorendal

Plan för hösten

- ✚ Senast den sista oktober kan man yttra sig över den statliga offentliga utredningen Visselblåsare – Stärkt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Föreningen STOPP kommer att lämna in ett yttrande, förhoppningsvis tillsammans med andra föreningar. Det lutar åt att vi kommer att anmärka på att utredningen definierar en visselblåsare som någon som slår larm om brott som kan leda till fängelse, vilket vi anser är en alltför snäv definition.
- ✚ Senast den 17 december kan man yttra sig över Arbetsmiljöverkets nya föreskriftsförslag, Organisatorisk och social arbetsmiljö som föreslås ersätta bl.a. ”vår” föreskrift, AFS 1993:17 – Kränkande särbehandling i arbetslivet. Där lutar det åt att Föreningen STOPP kommer att trycka på att kränkande särbehandling inte bara ska förebyggas, utan även utkrävas ansvar för, så väl för anställda som för skolelever.
- ✚ Vi håller utkik efter när Krokomsfallet kommer upp i hovrätten.
- ✚ Föreningen STOPP planerar också att arrangera ett seminarium i Karlstad, ev. tillsammans med andra föreningar.
- ✚ Föreningen Mind arrangerar en konferens om att förebygga självmord den 14 november i Stockholm. Bra om så många som möjligt, som vet att arbetsplatsmobbning är en viktig orsak till självmord, kan delta och påpeka detta. Man kan anmäla sig på Föreningen Minds hemsida eller på tel. 08-34 70 65.
- ✚ Nu utkommer boken Bakom leendet - Om skadliga processer i arbetslivet och vad som kan förändras, av STOPP-medlemmen Börje Eriksson, på Carlsson Bokförlag.

Hej alla STOPP-are!

Hoppas ni haft en bra sommar, inte bara rent vädermässigt. Min sommar har varit härlig trots att jag fortfarande inte smärtfritt vare sig kan gå - eller stå. Mestadels har jag suttit på min Styröaltan under markis och parasoll, njutit, filosoferat och funderat. Bad, båtturer och promenader har det inte kunnat bli tal om. Man får kämpa på och försöka göra det bästa och trots allt se ljust på tillvaron. Det finns ju alltid de, som har det värre, tröstar jag mig med. Dock har jag gjort en sak. Jag tog mig nämligen till Borås den 27/8 för att lyssna på STOPP-medlemmen och goda vännen Inger Berg, som bjudit in till föreläsning och debatt om sina upplevelser på sitt arbete med mobbing och utfrysning, och det under lång tid. Inger, som jag känt alltsedan hon tog kontakt med mig efter att ha läst om mitt öde i Borås Tidning redan år 2000, berättade att hon varit paralyserad, helt orkeslös under ca 25 års tid. Nu efter att kommit i kontakt med STOPP och andra liknande organisationer, är hon på god väg att bli helt återställd. Nu kan hon berätta om sina sorgliga upplevelser och inte minst kontakterna med Försäkringskassan, Kammarrätten och alla andra rättsliga instanser, som verkligen inte hjälpt henne på det vis, hon behövt. Nu ville Inger berätta. Hon hade alltså bjudit in folk till Odd Fellow och detta var ytterligare ett steg för henne mot frigörelse och glädje. Moderator var Lucia Severli från Göteborg, duktig, inkännande och sympatisk.

Jag är så glad för att jag kunde vara med den kvällen, det är så viktigt för oss, som varit med om ful och orättvis behandling att på ett eller annat sätt synliggöra vad ont man upplevt. Så vässa era pennor, skriv, skriv! Det är nyttigt och välgörande både för kroppen och själen. BERÄTTA! Lycka till!

Tack för denna gång och ha det så bra. Vi hörs kanske igen någon gång.

Varm hälsning från Märta-Elin Christenson

Kontakta oss

www.foreningenstopp.se

019-507 05 19

måndag	18.00 – 20.00
torsdag	18.00 – 20.00

Du kan också försöka på

0735 – 68 21 12

Bli medlem!

Medlemsavgiften är 150 kr för enskild medlem och 200 kronor för familj, vilket betalas in på **pg 41 63 32-5**

Skriv också din e-postadress!

**För en sund psykosocial
arbetsmiljö och för civilkurage i
arbetslivet**

www.foreningenstopp.se